

TOON KELDER

blijven ruimtelijk onbestemd en de circustafereelen spelen zich overal af behalve in een gebouw of tent. Stotijn de faun verschijnt in het licht van een plek ergens waar het groen dat der lente is, en ergens kan nergens zijn maar ook overal.

Het verschil tusschen het werk der eerste periode en het latere is meer dan een verschil in kleur alleen. Kelder schiep speelruimte voor zijn fantasie, komt van een realisme der werkelijkheid tot een realisatie van voorstellingen der erotisch bedongen verbeelding. Dat gebeurde zoo min plotseling als de verandering der kleur. Eerst ging hij over tot lichtere scala's met het incarnaat als grondtoon, daarna pas tot een rijker en vrijer gefantaseerd coloriet met contrasten, ook tot het incarnaat. Eerst teekent en schildert hij enkel en dubbel naakt naar model. Het waren teekeningen in lange, onnadrukkelijke en uitermate vloeiend-bewegende lijnen, aquarellen en schilderijen in uitermate vloeiende tinten. De vorm van het vrouwelijk lichaam werd meer en meer op de wijze der droomende zinnelijkheid æsthetisch verheerlijkt, de vleeschkleur ontwerkelijk tot smeltende en opaliserende schemeringen. Zij kreeg iets vluchtends, alsof de stoffelijkheid van het naakt evenzeer ontvlucht moest worden als de werkelijkheid der vormen.²

Niet als de gracieuse wuftheden van het amoureuze en hoofsche Rococo zijn Kelder's pastorales en landelijke concerten op de werkelijkheid van het leven in een tijd gegrond, het zijn door den Eros voorgespeelde verbeeldingen — en die meer klinken dan verhalen, maar zacht, haast fluisterend. Zij roepen een sfeer op als die der op Verlaine en Mallarmé geïnspireerde muziek van Debussy, liederen en préludes. Harmonieën van in en over elkander schuivende, ongepreciseerde kleurplans, een met raffinement georchestreerd coloriet, gedempte trompetten en hoorns, een getemperd rood, een zacht oranje — warm dit — goud-gelen, zilver-grijzen, wijkend en in het wijken deinzend achter de melodisch lange, golvende lijnen der voorgrond-figuren in het smeltende-Venetiaansche incarnaat, pianissimo der fluisterende strijkers. De landschappen met herinneringsmotieven van het Isle de France mijmeren in het laatste licht dat nog even in de verte wijlt of op den gefloersden spiegel van een water onder de reeds vage silhouet van een steenen brug. Muzikanten in scharlaken of goudgeel of pauwblauw spelen hobo, fluit — pansfluit — met gesloten oogen of buigen zich over de stem van een cello, als was het hun eigen stem. Naakten luisteren mijmerend, zoo een hazewind, of ander edel dier. Soms steigert in den achtergrond een minziek paard.

De Don-Quichotte-verbeeldingen zijn anders dan deze Fransch-Venetiaansche droom-